ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.7.2026
COM(2026) 387 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αξιολόγηση σύμφωνα με το άρθρο 4 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αξιολόγηση σύμφωνα με το άρθρο 4 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής

I. Εισαγωγή

Η μεταρρύθμιση του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ) που θεσπίστηκε με το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο (στο εξής: σύμφωνο) αποτελεί θεμελιώδες βήμα προς τη θέσπιση ενός πιο βιώσιμου, αποδοτικού και ανθεκτικού ευρωπαϊκού πλαισίου διαχείρισης της μετανάστευσης.

Κεντρικός στόχος του συμφώνου είναι η δημιουργία ενός ισορροπημένου και ολοκληρωμένου συστήματος στο οποίο η ευθύνη και η αλληλεγγύη συνδέονται και αλληλοενισχύονται. Η μεταρρύθμιση αυξάνει τις αρμοδιότητες των κρατών μελών, ιδίως στα εξωτερικά σύνορα, αλλά εισάγει επίσης έναν μόνιμο, υποχρεωτικό και ευέλικτο μηχανισμό αλληλεγγύης για τη στήριξη των κρατών μελών που υφίστανται πίεση.

Επομένως, η αποτελεσματική λειτουργία του νέου συστήματος εξαρτάται από τη διατήρηση αυτής της ισορροπίας. Οι ελλείψεις στην εφαρμογή του συμφώνου ενέχουν τον κίνδυνο υπονόμευσης των υποχρεώσεων αλληλεγγύης και της αναγκαίας αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ιδίως όσον αφορά τους κανόνες περί ευθύνης. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 60 παράγραφος 3 τέταρτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351[1] (στο εξής: ΚΔΑΜ) προβλέπει ότι τα συνεισφέροντα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να υλοποιούν τις δεσμεύσεις τους ούτε να εφαρμόζουν αντισταθμίσεις ευθύνης έναντι επωφελούμενου κράτους μέλους, όταν η Επιτροπή έχει εντοπίσει συστημικές ελλείψεις ως προς τους κανόνες περί ευθύνης οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σοβαρές αρνητικές συνέπειες για τη λειτουργία του εν λόγω κανονισμού. Η διάταξη αντικατοπτρίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι το πλαίσιο αλληλεγγύης λειτουργεί παράλληλα με την αποτελεσματική εφαρμογή των υποχρεώσεων που συνδέονται με τον προσδιορισμό της ευθύνης και με τις μεταφορές.

Ταυτόχρονα, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το σύμφωνο εισάγει μια ευρύτερη και πιο ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση του πλαισίου της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο, η οποία αναμένεται να μειώσει σταδιακά την πίεση στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης και να ενισχύσει τα μέτρα κατά των μη επιτρεπόμενων δευτερογενών μετακινήσεων εντός της Ένωσης. Το νέο σύστημα θεσπίζει πιο ολοκληρωμένες διαδικασίες σε όλα τα στάδια διαχείρισης της μετανάστευσης, μεταξύ άλλων στον έλεγχο διαλογής, στις διαδικασίες ασύλου και επιστροφής στα σύνορα, και στην ταχεία επιστροφή όσων δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας. Περιλαμβάνει επίσης μέτρα που αποσκοπούν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ασύλου και επιστροφής, ιδίως μέσω των αναθεωρημένων εννοιών της ασφαλούς χώρας καταγωγής και της ασφαλούς τρίτης χώρας, καθώς και της εφαρμογής του πρόσφατα μεταρρυθμισμένου πλαισίου της ΕΕ για την

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3005/oj).

επιστροφή. Όλα αυτά τα μέτρα μαζί αποσκοπούν στη δημιουργία ενός πιο αποτελεσματικού και ανθεκτικού ευρωπαϊκού συστήματος διαχείρισης της μετανάστευσης.

Στο πλαίσιο του πρώτου ετήσιου κύκλου διαχείρισης της μετανάστευσης, η εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής[2] προσδιόρισε τέσσερα κράτη μέλη ως κράτη μέλη που υφίστανται μεταναστευτική πίεση: την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία. Τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν δικαίωμα να χρησιμοποιούν την ετήσια δεξαμενή αλληλεγγύης που θεσπίστηκε με την εκτελεστική απόφαση 2025/2642 του Συμβουλίου[3]. Η ύπαρξη, σε οποιοδήποτε από τα εν λόγω τέσσερα κράτη μέλη, συστημικών ελλείψεων οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σοβαρές αρνητικές συνέπειες για τη λειτουργία του ΚΔΑΜ, θα ενεργοποιούσε το άρθρο 60 παράγραφος 3 τέταρτο εδάφιο του εν λόγω κανονισμού.

Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 4 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής απαιτεί από την Επιτροπή να αξιολογήσει κατά πόσον οι πρακτικές που αναφέρονται στην εν λόγω απόφαση όσον αφορά τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 604/2013[4] (στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ) δεν έχουν διορθωθεί και ως εκ τούτου συνιστούν συστημικές ελλείψεις που θα μπορούσαν να έχουν σοβαρές αρνητικές συνέπειες για τη λειτουργία του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351, στην οποία περίπτωση εφαρμόζεται το άρθρο 60 παράγραφος 3 τέταρτο εδάφιο του ΚΔΑΜ. Η απόφαση απαιτεί από την Επιτροπή να προβεί σε αξιολόγηση έως τις 12 Ιουλίου 2026 και εκ νέου έως τις 15 Οκτωβρίου 2026.

Οι αξιολογήσεις που θα διενεργήσει η Επιτροπή θα πρέπει να επικεντρωθούν πρωτίστως στο κατά πόσον οι πρακτικές που αναφέρονται στην εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής σχετικά με τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ έχουν διορθωθεί και κατά πόσον έχει σημειωθεί πρόοδος ως προς τη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των νέων κανόνων περί ευθύνης, όπως προβλέπεται στον ΚΔΑΜ. Στο πλαίσιο αυτό και για να διασφαλιστεί η βιώσιμη μετάβαση από το σύστημα ευθύνης βάσει του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ στους νέους κανόνες που ορίζονται στον ΚΔΑΜ, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο επίπεδο επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της ενεργού συμμετοχής για τη διευκόλυνση των μεταφορών και της σταδιακής ανάπτυξης συνεργασίας σε πρακτικά και υλικοτεχνικά ζητήματα.

Υπό το πρίσμα αυτό, η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ της Κύπρου και των άλλων κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων περί ευθύνης δεν προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία. Παρομοίως, η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ της Ισπανίας και των άλλων κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων περί ευθύνης δεν προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία. Για τον λόγο αυτό, δεν απαιτείται ειδική παρακολούθηση βάσει του άρθρου 4 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής.

Στις 4 Απριλίου 2025 η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το καθεστώς διαχείρισης της μετανάστευσης στην ηπειρωτική

[2] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής, της 11ης Νοεμβρίου 2025, σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2025/2323, 14.11.2025: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2323/oj).

[3] Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για τη δημιουργία της ετήσιας δεξαμενής αλληλεγγύης για το 2026.

[4] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 180 της 29.6.2013, σ. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj).

Ελλάδα[5] κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι μεταφορές στην Ελλάδα θα πρέπει να πραγματοποιούνται με τον ίδιο τρόπο όπως και για τα άλλα κράτη μέλη και σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013.

Τον Δεκέμβριο του 2022 η Ιταλία ανέστειλε την αποδοχή μεταφορών, με εξαίρεση τις περιπτώσεις οικογενειακής επανένωσης ασυνόδευτων ανηλίκων[6]. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε, στην απόφασή του της 19ης Δεκεμβρίου 2024 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-185/24 και C-189/24[7], ότι το κράτος μέλος που έχει προσδιοριστεί ως υπεύθυνο βάσει των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 δεν είναι δυνατόν να απαλλαγεί μονομερώς από την εν λόγω ευθύνη.

Δεδομένου ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι πρακτικές που έχουν ήδη παρατηρηθεί στις χώρες τους σε σχέση με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 604/2013 δεν υφίστανται πλέον, η επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ της Ελλάδας και των άλλων κρατών μελών, καθώς και μεταξύ της Ιταλίας και των άλλων κρατών μελών, όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων περί ευθύνης απαιτεί διεξοδικότερη ανάλυση.

II. Αξιολόγηση της κατάστασης στην Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει επιδείξει σταθερή δέσμευση και έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για την προετοιμασία της εφαρμογής του συμφώνου, όπως αναφέρεται στην τρίτη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την πορεία της εφαρμογής του συμφώνου[8], μεταξύ άλλων με ορισμένα μέτρα που αποσκοπούν στη διασφάλιση της εφαρμογής των νέων κανόνων του ΚΔΑΜ περί ευθύνης και ορισμένων βασικών καινοτομιών του συμφώνου, όπως ο έλεγχος διαλογής, οι διαδικασίες στα σύνορα και το Eurodac.

Η Ελλάδα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη θέσπιση του αναγκαίου νομικού και θεσμικού πλαισίου για την εφαρμογή του συμφώνου. Η εθνική νομοθεσία για την προσαρμογή του ελληνικού νομικού πλαισίου εκδόθηκε στις 9 Ιουνίου 2026. Οι αρχές έχουν επίσης αναλάβει εκτεταμένες προσπάθειες συντονισμού και επικοινωνίας, μεταξύ άλλων και την προετοιμασία επιχειρησιακής καθοδήγησης και ειδικών εργαστηρίων για τις υπηρεσίες που συμμετέχουν στην εφαρμογή των νέων διαδικασιών.

Έχουν επίσης ολοκληρωθεί σημαντικές επιχειρησιακές προετοιμασίες για τη διαδικασία στα σύνορα. Η Ελλάδα έχει ορίσει τις σχετικές εγκαταστάσεις, έχει διεξαγάγει πιλοτικές ασκήσεις

[5] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την κατάσταση της διαχείρισης της μετανάστευσης στην ηπειρωτική Ελλάδα [COM(2025) 170 final της 4.4.2025].

[6] Στις 5 Δεκεμβρίου 2022 η ιταλική μονάδα του Δουβλίνου εξέδωσε εγκύκλιο προς όλες τις μονάδες του Δουβλίνου στην οποία αναφέρεται ότι, λόγω αιφνίδιων τεχνικών λόγων που σχετίζονται με τη μη διαθεσιμότητα εγκαταστάσεων υποδοχής, τα κράτη μέλη καλούνται να αναστείλουν προσωρινά τις μεταφορές προς την Ιταλία βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013, με εξαίρεση τις περιπτώσεις οικογενειακής επανένωσης ασυνόδευτων ανηλίκων. Με περαιτέρω εγκύκλιο της 7ης Δεκεμβρίου 2022, η ιταλική μονάδα του Δουβλίνου συμπλήρωσε ότι, λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου αριθμού αφίξεων τόσο στα θαλάσσια όσο και στα χερσαία σύνορα, οι συνθήκες υποδοχής για τους υπηκόους τρίτων χωρών, λαμβανομένης επίσης υπόψη της έλλειψης διαθέσιμων θέσεων υποδοχής, πρέπει να αναπρογραμματιστούν. Οι προαναφερθείσες εγκύκλιοι του 2022 δεν έχουν ανακληθεί ούτε αντικατασταθεί επίσημα από τις ιταλικές αρχές.

[7] Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-185/24 και C-189/24 [Tudmur], σκέψη 42· επιβεβαιώνεται επίσης από την απόφαση του ΔΕΕ της 5ης Μαρτίου 2026 στην υπόθεση C-458/24 [Daraa], σκέψη 38.

[8] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Κατάσταση εφαρμογής του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο» [COM(2026) 196 final].

σε διάφορες τοποθεσίες και έχει θεσπίσει μηχανισμό διυπηρεσιακού συντονισμού με τη συμμετοχή όλων των βασικών εθνικών αρχών, του EUAA και του Frontex. Οι αρχές έχουν επίσης θεσπίσει επιχειρησιακές ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της συμμόρφωσης με τις νέες προθεσμίες, συμπεριλαμβανομένων εξορθολογισμένων διαδικασιών παραπομπής, πρόσθετης ικανότητας υποδοχής στην Κρήτη και ειδικών λύσεων μεταφοράς για την ταχεία μεταφορά των αιτούντων εκτός Κρήτης. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει οριστεί ως ο ανεξάρτητος μηχανισμός για την παρακολούθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τον έλεγχο διαλογής και τις διαδικασίες στα σύνορα.

Τον Απρίλιο του 2026, σύμφωνα με το άρθρο 23 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2025/2055 της Επιτροπής, η Ελλάδα ενημέρωσε τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (στο εξής: EUAA) σχετικά με τις τοποθεσίες μεταφοράς που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του ΚΔΑΜ, συμπεριλαμβανομένων των εναέριων, θαλάσσιων και χερσαίων τοποθεσιών, των τοποθεσιών για οικειοθελείς μεταφορές και ενός προεπιλεγμένου αερολιμένα.

Η επιχειρησιακή ικανότητα της εθνικής μονάδας του Δουβλίνου (στο εξής: NDU) έχει ενισχυθεί σημαντικά στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την εφαρμογή του ΚΔΑΜ. Στις 2 Ιουνίου 2026 εντάχθηκαν στη μονάδα 15 επιπλέον προσωρινοί υπάλληλοι στο πλαίσιο του επιχειρησιακού σχεδίου του EUAA, με αποτέλεσμα το συνολικό επίπεδο στελέχωσης να ανέλθει σε 69 υπαλλήλους (34 προσωρινοί υπάλληλοι, 21 υπάλληλοι ορισμένου χρόνου και 14 μόνιμοι υπάλληλοι), με την υποστήριξη πέντε επικεφαλής ομάδων. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί προσωπικό από άλλες μονάδες για την υποστήριξη της NDU σε περιόδους αυξημένου φόρτου εργασίας. Επιπλέον, έχει δρομολογηθεί διαδικασία πρόσληψης για άλλους 116 εργαζομένους ορισμένου χρόνου, η οποία αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω την ικανότητα της NDU να διαχειρίζεται τις εισερχόμενες υποθέσεις και να συμμορφώνεται με τις νέες προθεσμίες του κανονισμού για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης. Η NDU έχει αναπτύξει ειδικές τυποποιημένες επιχειρησιακές διαδικασίες για τα εισερχόμενα αιτήματα και τις μεταφορές στο πλαίσιο του ΚΔΑΜ. Οι νέες ροές εργασίας προβλέπουν συστηματική εξακρίβωση της ευθύνης, έγκαιρη συμμετοχή των αρχών υποδοχής και προστασίας των παιδιών και διαρθρωμένη προετοιμασία των εισερχόμενων μεταφορών.

Δημιουργείται η αναγκαία οργάνωση για να διασφαλιστεί ότι η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης[9] (στο εξής: ΥΠΥΤ) ενημερώνεται περίπου μία εβδομάδα πριν από τη μεταφορά, ώστε να είναι εφικτή η εκ των προτέρων οργάνωση της ικανότητας υποδοχής και των πρακτικών ρυθμίσεων. Η εβδομαδιαία ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις προγραμματισμένες αφίξεις στηρίζει περαιτέρω την επιχειρησιακή ετοιμότητα και την αποτελεσματική διαχείριση των εισερχόμενων μεταφορών. Οι αρχές έχουν επίσης θεσπίσει τις

[9] Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ελληνικό σύστημα υποδοχής παρέχονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση της διαχείρισης της μετανάστευσης στην Ελλάδα [COM(2025) 170 final]. Σύμφωνα με την εν λόγω ανακοίνωση, παρόλο που θα εξακολουθήσουν ενδεχομένως να απαιτούνται βελτιώσεις όσον αφορά ορισμένες πτυχές της διαχείρισης της μετανάστευσης, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν συστημικές ελλείψεις στο σύστημα ασύλου και υποδοχής της ηπειρωτικής Ελλάδας που να εγκυμονούν κινδύνους απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι μεταφορές προς την Ελλάδα βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου θα πρέπει να πραγματοποιούνται κατά τον ίδιο τρόπο όπως και για τα άλλα κράτη μέλη, δηλαδή χωρίς την απαίτηση για μεμονωμένες διαβεβαιώσεις, τις οποίες συνιστά η Επιτροπή στη σύσταση (ΕΕ) 2016/1117 και σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013.

αναγκαίες ρυθμίσεις για την εφαρμογή, κατά περίπτωση, περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας για τις συνθήκες υποδοχής.

Η επιχειρησιακή ικανότητα ενισχύεται περαιτέρω μέσω της στήριξης του EUAA. Οι αρχές προτίθενται να διαθέσουν περίπου το ένα τρίτο του προσωρινού προσωπικού που υποστηρίζεται από τον EUAA (13-14 υπάλληλοι) σε εισερχόμενα αιτήματα και μεταφορές, και σχεδιάζουν πρόσθετες δραστηριότητες κατάρτισης για το νεοπροσληφθέν προσωπικό. Η κατάρτιση αυτή συμπληρώνει εκείνη που ήδη παρέχεται από εξειδικευμένους εκπαιδευτές της NDU σχετικά με τον ΚΔΑΜ και ιδίως σχετικά με τα κριτήρια ευθύνης.

Η Ελλάδα εφάρμοσε επιτυχώς τις τεχνικές απαιτήσεις για τη σύνδεση των εθνικών συστημάτων της με το κεντρικό σύστημα Eurodac και είναι σε θέση να διαβιβάζει τα δεδομένα που απαιτούνται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1358[10].

Το DubliNet αναβαθμίστηκε επιτυχώς και είναι πλήρως λειτουργικό σύμφωνα με τις νέες απαιτήσεις. Διερευνάται η περαιτέρω αυτοματοποίηση των διαδικασιών καταχώρισης, ταξινόμησης και διαχείρισης υποθέσεων για τη μείωση του διοικητικού φόρτου εργασίας και τη στήριξη της συμμόρφωσης με τις προθεσμίες του ΚΔΑΜ.

Το εθνικό σύστημα διαχείρισης υποθέσεων Alkyoni II αναβαθμίστηκε για να στηρίξει την εφαρμογή του ΚΔΑΜ μέσω αυτοματοποιημένου υπολογισμού των προθεσμιών, διαχείρισης της ροής εργασιών, παρακολούθησης υποθέσεων, προειδοποιήσεων, υποβολής εκθέσεων και στατιστικών λειτουργιών, καθώς και μέσω ενοποίησης με το Eurodac. Προγραμματίζονται περαιτέρω συνδέσεις με το DubliNet, το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις, το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και το ETIAS, με στόχο να δοθεί η δυνατότητα στους αρμόδιους υπαλλήλους να εκτελούν βασικά διαδικαστικά καθήκοντα μέσω ενιαίας πλατφόρμας. Οι εξελίξεις αυτές αναμένεται να βελτιώσουν την αποδοτικότητα, να ενισχύσουν την παρακολούθηση του φόρτου εργασίας και των συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων και να διευκολύνουν τη συμμόρφωση με τις νέες διαδικαστικές απαιτήσεις που θεσπίστηκαν με τον ΚΔΑΜ.

Κατά τις πρώτες εβδομάδες εφαρμογής του ΚΔΑΜ (12 Ιουνίου – 7 Ιουλίου 2026), 8 κράτη μέλη ανέφεραν στην Επιτροπή ότι υπέβαλαν αιτήματα αναδοχής και κοινοποιήσεις εκ νέου ανάληψης στην Ελλάδα. Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, η Ελλάδα διέκοψε την πρακτική της μη αποδοχής ευθύνης και δεν δόθηκαν αρνητικές απαντήσεις για λόγους εκτός του πεδίου εφαρμογής του ΚΔΑΜ κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Η νόμιμη προθεσμία απάντησης σε ορισμένα από τα εν λόγω αιτήματα και κοινοποιήσεις, όπως ορίζεται στο άρθρο 39 παράγραφος 1 και στο άρθρο 41 του ΚΔΑΜ δεν έχει ακόμη λήξει. Μεταξύ 12 Ιουνίου και 7 Ιουλίου και δεδομένης της πρόσφατης αλλαγής πρακτικής όσον αφορά την αποδοχή ευθύνης, δεν έχουν υποβληθεί ακόμη αιτήματα μεταφοράς στην Ελλάδα.

[10] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανονισμών ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, για την ταυτοποίηση παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 1358 της 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/2024-05-22).

III. Αξιολόγηση της κατάστασης στην Ιταλία

Η Ιταλία έχει επιδείξει σταθερή δέσμευση και έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για την προετοιμασία της εφαρμογής του συμφώνου, όπως αναφέρεται στην τρίτη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την πορεία της εφαρμογής του συμφώνου[11], μεταξύ άλλων με ορισμένα μέτρα που αποσκοπούν στη διασφάλιση της εφαρμογής των νέων κανόνων του ΚΔΑΜ περί ευθύνης και ορισμένων βασικών καινοτομιών του συμφώνου, όπως οι διαδικασίες στα σύνορα ή το Eurodac.

Τον Ιούνιο του 2026 το ιταλικό υπουργικό συμβούλιο εξέδωσε νομοθετικό διάταγμα με το οποίο θεσπίστηκαν επείγοντα μέτρα για τη διευκόλυνση της έγκαιρης εφαρμογής βασικών διατάξεων του Συμφώνου. Το διάταγμα εισάγει τροποποιήσεις στο εθνικό πλαίσιο για τη μετανάστευση και το άσυλο, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων που σχετίζονται με τη διαδικασία ασύλου στα σύνορα, τον έλεγχο διαλογής, το Eurodac, τις συνθήκες υποδοχής και τις διαδικασίες επιστροφής. Επιπλέον, το νομοθετικό διάταγμα ενισχύει την ικανότητα που απαιτείται στον διοικητικό και τον δικαστικό τομέα για την εφαρμογή του νέου πλαισίου, ιδίως μέσω της εξασφάλισης πρόσθετου προσωπικού για τις διαδικασίες ασύλου και μέτρων που αποσκοπούν στη μείωση των συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων ασύλου. Το νομοθετικό διάταγμα πρέπει να κυρωθεί με νόμο από τον Ιταλό νομοθέτη εντός 60 ημερών από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλίας· επί του παρόντος η διαδικασία αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη.

Τον Απρίλιο του 2026, σύμφωνα με το άρθρο 23 του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2025/2055 της Επιτροπής, η Ιταλία ενημέρωσε τον EUAA σχετικά με τις τοποθεσίες μεταφοράς που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του ΚΔΑΜ, συμπεριλαμβανομένων των εναέριων, θαλάσσιων και χερσαίων τοποθεσιών, των τοποθεσιών για οικειοθελείς μεταφορές και ενός προεπιλεγμένου αερολιμένα.

Η επιχειρησιακή ικανότητα της εθνικής μονάδας του ΚΔΑΜ έχει ενισχυθεί σημαντικά στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την εφαρμογή του ΚΔΑΜ. Η μονάδα ενισχύεται με την πρόσληψη 15 επιπλέον υπαλλήλων με συμβάσεις μακράς διάρκειας, εκ των οποίων τουλάχιστον 10 θα απασχολούνται σε διαδικασίες εισερχόμενων μεταφορών, με αποτέλεσμα οι διαθέσιμοι πόροι για τον χειρισμό των εισερχόμενων υποθέσεων να διπλασιάζονται σχεδόν[12]. Έχουν επίσης εξασφαλιστεί επιπλέον χώροι γραφείων και εγκαταστάσεις βιντεοδιάσκεψης. Η μονάδα είναι οργανωμένη σε εξειδικευμένους τομείς που καλύπτουν τις διαδικασίες εισερχομένων, τις διαδικασίες εξερχομένων, τη μετεγκατάσταση, τις προσφυγές και την οικογενειακή επανένωση, με χειριστές υποθέσεων που είναι υπεύθυνοι για ολόκληρο τον κύκλο ζωής των διαδικασιών στους αντίστοιχους τομείς τους.

Βρίσκεται σε εξέλιξη αξιολόγηση του αναμενόμενου αντικτύπου του νέου νομικού πλαισίου για την εκτίμηση του μελλοντικού φόρτου εργασίας και των μακροπρόθεσμων αναγκών σε ικανότητες που προκύπτουν από τις αναθεωρημένες διαδικασίες και προθεσμίες του ΚΔΑΜ. Παράλληλα, μια προγραμματισμένη αναδιοργάνωση θα δώσει τη δυνατότητα πιο ευέλικτης

[11] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Κατάσταση εφαρμογής του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο» [COM(2026) 196 final].

[12] Επί του παρόντος, ο «τομέας εισερχομένων» (αιτήσεις, κοινοποιήσεις, μεταφορές) διαθέτει 12 εσωτερικούς υπαλλήλους και έναν έκτακτο υπάλληλο που προσλαμβάνεται μέσω έργου χρηματοδοτούμενου από το TAME.

κατανομής των πόρων ανάλογα με τον φόρτο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τον όγκο των αιτημάτων και των κοινοποιήσεων όσο και τις ισχύουσες διαδικαστικές προθεσμίες.

Οι ροές εργασίας προσαρμόζονται με βάση τη δοκιμή της νέας εφαρμογής DubliNet και σχεδιάστηκε ένα εθνικό εργαλείο διαχείρισης υποθέσεων για τη διευκόλυνση της διεκπεραίωσης των αιτημάτων αναδοχής και των κοινοποιήσεων εκ νέου ανάληψης. Έχουν θεσπιστεί επιχειρησιακές διαδικασίες για να συντονίζονται οι δραστηριότητες των αρχών που συμμετέχουν στην εφαρμογή του συμφώνου (ιδίως όσον αφορά τη διεκπεραίωση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, μεταξύ άλλων από το δικαστικό σώμα), ώστε να διασφαλιστεί η εξορθολογισμένη διεκπεραίωση υποθέσεων, η σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων και η συμμόρφωση με τις νέες διαδικαστικές απαιτήσεις.

Η ανάπτυξη ικανοτήτων υποστηρίζεται περαιτέρω μέσω συνεχούς κατάρτισης, συμμετοχής σε δραστηριότητες συντονισμού, ενοτήτων κατάρτισης του EUAA και εσωτερικών μηχανισμών ανταλλαγής γνώσεων. Τα ανώτερα στελέχη που έχουν πιστοποιηθεί ως εκπαιδευτές του EUAA παρέχουν κατάρτιση, συμβάλλοντας σε υψηλό επίπεδο εμπειρογνωσίας και επιχειρησιακής συνέπειας σε ολόκληρη τη μονάδα.

Η οργάνωση του εθνικού συστήματος υποδοχής φαίνεται επαρκής για τη φιλοξενία των προσώπων που μεταφέρονται στο πλαίσιο του ΚΔΑΜ στο υφιστάμενο εθνικό δίκτυο εγκαταστάσεων υποδοχής, το οποίο περιλαμβάνει κέντρα κατάλληλα για τη φιλοξενία οικογενειών με παιδιά και ευάλωτων αιτούντων. Η ικανότητα υποδοχής αυξάνεται με τη στήριξη πρόσθετης χρηματοδότησης από το ΤΑΜΕ[13]. Επιπλέον, σε περίπτωση αύξησης των μεταφορών, το σχέδιο έκτακτης ανάγκης που εκπόνησαν οι ιταλικές αρχές βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1346[14] θα επιτρέψει ταχεία επέκταση της ικανότητας υποδοχής μέσω πρόσθετων θέσεων στέγασης, υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και των νομαρχιών.

Παράλληλα, ο EUAA εξακολουθεί να παρέχει επιχειρησιακή υποστήριξη στους τομείς των διαδικασιών εξερχομένων, των προσφυγών και της μετεγκατάστασης, ενώ η ανάγκη για περαιτέρω στήριξη πρέπει να αξιολογηθεί μετά την αρχική φάση εφαρμογής του συμφώνου.

Η Ιταλία εφάρμοσε επιτυχώς τις τεχνικές απαιτήσεις για τη σύνδεση των εθνικών συστημάτων της με το κεντρικό σύστημα Eurodac και είναι σε θέση να διαβιβάζει τα δεδομένα που απαιτούνται για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1358.

Το DubliNet αναβαθμίστηκε επιτυχώς και είναι πλήρως λειτουργικό σύμφωνα με τις νέες απαιτήσεις. Οι ιταλικές αρχές συμμετείχαν ενεργά στις δραστηριότητες δοκιμών του eu-LISA, μεταξύ άλλων και διμερώς με άλλα κράτη μέλη, και δοκίμασαν επιτυχώς βασικές λειτουργίες,

[13] Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το ιταλικό σύστημα υποδοχής διατίθενται στα ενημερωτικά δελτία που κατάρτισε ο EUAA στο πλαίσιο της εφαρμογής του χάρτη πορείας του Δουβλίνου (https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/dublin-procedure). Τα ενημερωτικά δελτία αποτελούνται από λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής και κράτησης, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών για τα ευάλωτα άτομα, την πρόσβαση σε βασική περίθαλψη και ιατρικές υπηρεσίες, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στη διαδικασία και στις διαδικαστικές εγγυήσεις μετά από μεταφορά, όπως απαιτείται από τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης. Τα ενημερωτικά δελτία είναι δυναμικά και τροποποιούνται ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες στο οικείο κράτος μέλος.

[14] Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

όπως η δημιουργία, η διαβίβαση και η παραλαβή τυποποιημένων εντύπων. Το προσωπικό της μονάδας ΚΔΑΜ ολοκλήρωσε επίσης ειδική κατάρτιση.

Παράλληλα, οι αρχές προσαρμόζουν το εθνικό σύστημα διαχείρισης υποθέσεων (SUA) ώστε να ενσωματωθούν οι νέες απαιτήσεις που εισήγαγε το σύμφωνο. Οι προγραμματισμένες αναβαθμίσεις αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαλειτουργικότητας με τις βάσεις δεδομένων της αστυνομίας και το Eurodac, στη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των διαδικασιών και στην καθιέρωση μεγαλύτερης αυτοματοποίησης των ροών εργασίας.

Κατά τις πρώτες εβδομάδες εφαρμογής του ΚΔΑΜ (12 Ιουνίου – 7 Ιουλίου 2026), 8 κράτη μέλη ανέφεραν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με την υποβολή αιτημάτων αναδοχής, κοινοποιήσεων εκ νέου ανάληψης και/ή τυποποιημένων εντύπων για μεταφορές. Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, η Ιταλία εξακολουθεί να δέχεται αιτήματα και κοινοποιήσεις σιωπηρά. Ωστόσο, οι μεταφορές δεν έχουν ξαναρχίσει ακόμη. Κατά την προαναφερθείσα περίοδο, ζητήθηκαν 12 μεταφορές και η Ιταλία τις απέρριψε[15]. Βάσει του ΚΔΑΜ, το κράτος μέλος υποδοχής δεν μπορεί να απορρίψει μια μεταφορά και, σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2025/2055 της Επιτροπής, προτείνει εναλλακτική ημερομηνία για τη μεταφορά[16].

IV. Συμπεράσματα

Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο. Τα κράτη μέλη βρίσκονται σε καλό δρόμο για την προσαρμογή της εθνικής τους νομοθεσίας, τη θέσπιση και την οργάνωση του υποχρεωτικού ελέγχου διαλογής και των διαδικασιών στα σύνορα, την επίτευξη επαρκούς ικανότητας υποδοχής, καθώς και τη μείωση της συσσώρευσης εκκρεμοτήτων και των καθυστερήσεων στις διαδικασίες ασύλου. Τα κράτη μέλη έχουν επίσης σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση της ικανότητάς τους να επεξεργάζονται μεταφορές προς το υπεύθυνο κράτος και να υλοποιούν δεσμεύσεις αλληλεγγύης. Παράλληλα, απαιτούνται προσπάθειες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που παραμένουν, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους νέους κανόνες περί ευθύνης στο πλαίσιο του ΚΔΑΜ.

Η τρέχουσα εφαρμογή των κανόνων περί ευθύνης από την Κύπρο και την Ισπανία και η επιχειρησιακή συνεργασία που λαμβάνει χώρα επί του παρόντος με τα εν λόγω κράτη μέλη δεν προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία και θεωρούνται επαρκείς για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του μέρους ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351. Συνεπώς, δεν θεωρείται ότι απαιτείται περαιτέρω παρακολούθηση βάσει του άρθρου 4 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής.

[15] Κατά την περίοδο αναφοράς πραγματοποιήθηκε στην Ιταλία 1 μεταφορά, βάσει αιτήματος που επιβεβαιώθηκε πριν από τις 12 Ιουνίου 2026.

[16] Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2025/2055 της Επιτροπής, της 2ας Οκτωβρίου 2025, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ)2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1560/2003 της Επιτροπής (ΕΕ L, 2025/2055, 12.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/2055/oj). Το άρθρο 25 παράγραφος 5 και το άρθρο 26 παράγραφος 2 του εκτελεστικού κανονισμού της Επιτροπής επιβάλλουν στο κράτος μέλος υποδοχής είτε να επιβεβαιώσει τη διαθεσιμότητά του να δεχτεί τη μεταφορά είτε να προτείνει διαφορετικούς τρόπους μεταφοράς και/ή διαφορετική τοποθεσία και/ή χρόνο για τη μεταφορά και να δηλώσει τους λόγους για τους οποίους δεν προτίθεται να δεχτεί τη μεταφορά όπως προτείνεται από το κράτος μέλος που διενεργεί τη μεταφορά.

Τα μέτρα που έχει λάβει μέχρι σήμερα η Ελλάδα, σε συνδυασμό με την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία των εθνικών αρχών με άλλα κράτη μέλη, αποτελούν θετικές ενδείξεις ότι η Ελλάδα έχει αρχίσει να διορθώνει τις πρακτικές που παρατηρούνταν κατά την εφαρμογή του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ και επιδεικνύει την ετοιμότητά της να διασφαλίσει την αποτελεσματική και ορθή εφαρμογή του μέρους ΙΙΙ του ΚΔΑΜ. Δεδομένου ότι οι νέοι κανόνες του ΚΔΑΜ περί ευθύνης εφαρμόζονται εδώ και λιγότερο από έναν μήνα και οι προθεσμίες που σχετίζονται με τους νέους κανόνες περί ευθύνης δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, δεν είναι ακόμη εφικτό να συναχθεί συμπέρασμα σχετικά με το αν οι παλαιότερες πρακτικές έχουν διορθωθεί πλήρως.

Τα μέτρα που έχει λάβει μέχρι στιγμής η Ιταλία καταδεικνύουν σημαντικές προσπάθειες προετοιμασίας για την εφαρμογή του μέρους ΙΙΙ του ΚΔΑΜ. Ωστόσο, στο παρόν στάδιο, δεν παρατηρήθηκαν συγκεκριμένες ενδείξεις ότι οι πρακτικές βάσει του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν υφίστανται πλέον, και ιδίως όσον αφορά την αναστολή της υποδοχής των μεταφορών, εκτός από τις περιπτώσεις οικογενειακής επανένωσης ασυνόδευτων ανηλίκων. Επιπλέον, επί του παρόντος, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι ιταλικές αρχές έχουν συνεργαστεί ενεργά με άλλα κράτη μέλη σχετικά με τα πρακτικά και υλικοτεχνικά μέτρα για την επανέναρξη των μεταφορών. Η Ιταλία πρέπει να άρει όλα τα εναπομένοντα εμπόδια κατά προτεραιότητα, μεταξύ άλλων διακόπτοντας τις πρακτικές που έχουν μέχρι στιγμής εμποδίσει την πραγματοποίηση μεταφορών, και να διασφαλίσει την αναγκαία δέσμευση και επιχειρησιακή συνεργασία με άλλα κράτη μέλη για όλες τις πρακτικές και υλικοτεχνικές ρυθμίσεις, ώστε οι μεταφορές να πραγματοποιούνται αποτελεσματικά σύμφωνα με τον ΚΔΑΜ.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση με βάση τις σχετικές πληροφορίες και τα δεδομένα που πρέπει να παρέχουν τα κράτη μέλη ενόψει της αξιολόγησης που πρέπει να διενεργηθεί έως τις 15 Οκτωβρίου 2026 σύμφωνα με το άρθρο 4 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2025/2323 της Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο επίπεδο επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της ενεργού δέσμευσης για τη διευκόλυνση των μεταφορών και της στενής συνεργασίας σε πρακτικά και υλικοτεχνικά θέματα.